51

HOMILIA

Sanctissimi Domini Nostri

PII

DIVINA PROVIDENTIA

PAPÆ VI.

HABITA IN BASILICA VATICANA

Dominica XVI. post Pentec.
Die 24. Septembr. 1775.

IN CONSECRATIONE

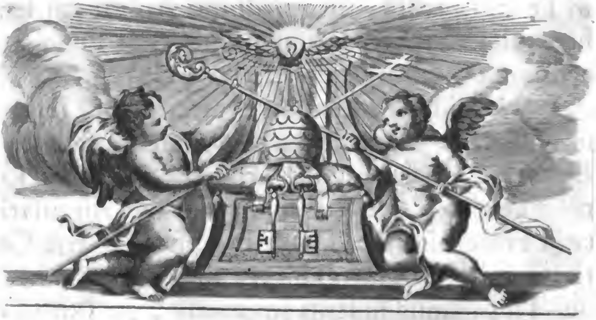
REV.MI P. D. CAROLI BELLISOMI

Archiepiscopi Tyanensis, & Nuncii Apostolici
ad Tractum Rheni.

ROMÆ, MDCCLXXV.

Ex Typographia Rev. Cameræ Apostolicæ.

ÆTernus DEUS PATER, Dives in omnes, qui invocant illum, fecit tecum, Venerabilis Frater, ſecundum miſericordiam ſuam, ſuſcitans Te, ut ſederes cum Principibus Populi ſui; UNIGENITUS FILIUS, Chriſtus Jeſus Redemptor noſter ea, qua Apoſtolos, dilectionis ſignificatione per miniſterium noſtrum vocavit Te tamquam Aaron, ut Pontifex fieres; SANCTUS SPIRITUS per impoſitionem manuum noſtrarum in Te mirabili quodam modo deſcendens, atque in Te manens, poſuit Te Epiſcopum regere Eccleſiam Dei; TOTA denique TRINITAS, Deus unus, ſignum Conſecrationis Epiſcopalis tanta amoris dignatione

in Te eſt operata, ut gratiſſimo Animi tui ſenſu exultans in voce jubilationis cum Propheta clamare omnino debeas: *Non fecit taliter omni Nationi*. Vide, Venerabilis Frater, quanta in hoc uno ſint beneficia, quamque magnificaverit Deus tecum facere hac ſacra die inaugurationis tuæ. Nos etiam Dei æmulatione ſingularis erga Fraternitatem Tuam Paternæ Noſtræ Caritatis teſtimonium exhibere non dubitavimus, qui Tibi manus noſtras imponere, *ac Pontificii Sacramentum, effuſo Benedictionis unguento*, impertire per Nos ipſi voluimus. Te decoravimus Titulo Archiepiſcopalis Eccleſiæ Tyanenſis, quæ, quamvis ſub Turcarum jugo miſerrime lugeat, illuſtris eſt tamen, & in Eccleſiaſticis monumentis apprime commendata. Nam & Epiſcoporum, qui illam adminiſtrarunt, ſanctimonia floruit; *Theodori* vero potiſſimum, quem *omnibus Virtutum numeris abſolutum* nominat S. Gregorius Nazianzenus, (*a*) cum quo illi erat frequens & amoris plenum Litterarum commercium; & ſplendidiſſimis ornata eſt plurimorum Martyrum triumphis, *Oreſtis* præcipue, fervente Diocletiani perſecutione. Memorabilis etiam eſt ob Catholicam in ea Metropoli celebratam Synodum, cujus Patres, primæ hujus

& Apo-

(a) Epiſt. 83.

& Apostolicæ Sedis auctoritatem venerati, *Eustathium* Sebastensi suæ Cathedræ promptissime restituerunt. Denique flagrantissimo Fidei ardore, priscis illis temporibus incensa Urbs, & Ecclesia Tyanensis, meruit præ omnibus *Christopolis* appellari. *(a)*

Ad hujus igitur Ecclesiæ Archiepiscopalem Dignitatem Tu nostra voluntate provectus es, ut ante oculos posita Prædecessorum Tuorum tam egregia Exempla, tamquam propria ad virtutem incitamenta habeas, quibus, assiduis veluti stimulis, impulsus in latissimo illo, in quod Nos Te inducimus, laudis spatio ita excurras, eas animi vires expromas, ut etsi ab illa Ecclesia remotus, in Te tamen, tuisque actionibus vetera illius merita hoc tempore cum ejusdem Nomine renovata esse videamus. Legatione pro Christo fungi debes; ac *B. Petri Apostoli Sedis, quæ Episcopis omnibus Sacerdotalis Mater est Dignitatis*, Fidem, Auctoritatemque ad Tractum Rheni Nuncius Noster custodire, atque tueri. Hinc profecto intelligis, quanta excellere Te oporteat tum morum Sanctitate, & gravitate, tum prudentia, atque Doctrina; & quanta sit Nostra de tua Virtute expectatio, cui

(a) Baron. in Martyr. ad 9. Novemb. Terzi Syr. Sac. lib. 1. Cap. 68. Labbè Concil. Tom. II. ad an. 365. Le Quien. Orient. Christ. Tom. I., & in Notit. veter. Græc. apud eumdem.

cui videlicet in præcipuam sollicitudinis Nostræ partem vocato summæ Nostræ Potestatis munus non exiguum concredere non veremur, atque Apostolicæ hujus Sedis Dignitatem sustinendi officium tam libenter committimus.

Nam si unumquemque Episcopum oportet esse irreprehensibilem, atque in Lege Domini doctissimum, ut potens sit exhortari in Doctrina sana, & eos, qui contradicunt, arguere; si tanta debet esse Conversatio, & eruditio Pontificis, ut veritatem mente concipiat, & eam toto habitu resonet, & ornatu, ac quidquid agit, quidquid loquitur, doctrina sit Populorum; tanto profecto excellentiore virtute, & doctrina ampliore ceteros debes superare, quanto pluribus & Agnis & Ovibus præesse dignosceris. Neque enim mitteris ad unam Civitatem, ad Populum unum, sed ad multas Gentes, ad Episcopos multos, magnos Sacri Romani Imperii Principes & Electores, ad Abbates plurimos, quorum Dignitas, accessione etiam civilis Potestatis plerumque ornatior efficitur, nempe ut Nostro, & Apostolicæ Sedis Nomine ex iisdem, tamquam ex Vinea Domini electa, Apostolicis tuis laboribus exculta, atque irrigata sudoribus, fru-

ctus

ctus percipias ad divinæ gloriæ incrementum uberrimos.

Originem hujusce ad Tractum Rheni Legationis non possumus sine acerbissimo Animi sensu mente repetere, quia repetenda ab iniquissimo Scelere Gebardi Truchses Archiepiscopi Coloniensis, quem sacrilego connubio junctum cum Sanctimoniali Agnete Mansfeld, Gregorius XIII. Antecessor noster Pontificio suo Decreto exauctoravit, dirisque devovit. Atque hæc caussa fuit, cur non, ut antea, Extraordinarius Nuncius, solum pro re nata, ac temporum necessitate ad eas Regiones legaretur, uti anno millesimo quingentesimo septuagesimo nono contigit, cum ad pacem ineundam inter Belgas & Philippum II. Regem Hispaniarum missus eò fuit Jo: Baptista Castanea, qui postea sub Urbani VII. Nomine, Summum gessit Pontificatum; Sed ab eo tempore decerneretur, ut iis in Regionibus ordinarius Nuncius, constituto sibi ibidem domicilio, resideret, qui sua præsentia aut mala præcaveret, aut certe, nulla interposita mora, repararet. Primus, qui hunc in modum ablegaretur, fuit Johannes Franciscus Bonomo Episcopus Vercellensis, qui etsi illustriorem tunc gereret Nunciaturam apud Cæsarem, attamen Religionis amore magis incen-

ſus, quam honoris claritate commotus, iſtam alacriter ſuſcepit, quæ etiam hodie latiſſimis protenditur finibus, licet non mediocriter ſit imminuta ob aliam poſtmodum a Clemente VIII. inſtitutam Nunciaturam in Ditionibus Belgii, quæ nec re, nec nomine prius a Tibi demandata dividebatur. Etenim Archiepiſcopatus Colonienſis per ſe ſatis amplus ac plures Suffraganeos continens Epiſcopos, quos inter magnopere eminet cum utriuſque gladii poteſtate Epiſcopus & Princeps Leodienſis, minima eſt ejuſdem Legationis pars; cum in eadem alii plures ampliſſimi Epiſcopatus contineantur, inter quos præcipui ſunt Moguntinus, Trevirenſis, Spirenſis, Vormatienſis, Oſnabrugenſis, Paderbonenſis. Ipſe etiam Epiſcopatus Auguſtæ Vindelicorum, Urbis in tota Germania celeberrimæ, quamquam Viennenſi adſcribatur Legationi, attamen Tuam ſæpe requirit operam, vigilantiam verò ſemper expoſtulat. Quid commemorare opus eſt tot Monaſteria Virorum, ac Mulierum, quorum plura magnitudine, antiquitate, opulentia, numero in magna ſunt celebritate; nonnulla Civilis etiam Dominationis ſplendore excellunt? Nullus eſſet dicendi modus, ſi cetera omnia, magna ea quidem atque illuſtria, quæ Legationis Tuæ fini-

bus

bus comprehensa sunt, verbis nunc prosequeremur. Quamobrem illud considera, Venerabilis Frater, quam promptum ad labores, quam Zelo Ecclesiasticæ Disciplinæ incensum hinc discedere Te oporteat, ut his quasi armis instructus Apostolicæ Legationis onus sancte, & ex omnium utilitate sustineas, honorem vero egregie, & pro Dignitate tuearis.

Sed peculiari tua animadversione ac sedulitate dignissimum arbitramur Archigymnasium illud Coloniense, quod quoniam ab Urbano VI. Prædecessore Nostro est institutum, ab hujus S. Sedis nutu auctoritateque pendet, atque adeo Apostolici Nuncii jurisdictioni immediate subjectum esse dignoscitur. Dux igitur, ac Præfectus studiorum illorum es futurus, quæ si bene, si ad Catholicæ Religionis normam directa fuerint, si cum ingeniorum moderatione rite ac diligenter exculta, præclare actum erit non cum illa solum Coloniensi Ecclesia, sed & cum ceteris Legatione Tua comprehensis, utpote quæ uti locis, ita moribus, studiis, ac voluntatibus non admodum sint disjunctæ: Sin minus, quid non formidandum esse prospicimus, præsertim cum ea Loca Hæreticorum frequentia sint refertissima? Atque equidem ex perversa studiorum ratione non possumus non

ve-

vehementer dolere ortam in illis Regionibus eam Librorum Copiam, quibus nonnulli, qui tamen videntur Catholico Nomine gloriari, ac insuper etiam Ecclesiastica Dignitate fulgere, universam Ecclesiæ Hierarchiam subvertere, atque in hanc Sanctam Sedem, in qua *B. Petri Apostoli vivit potestas & excellit Auctoritas*, Armis omnibus conversis, profligatos dudum errores subdolis artibus instaurare conati sunt. Homines nimirum immoderati, atque arrogantis ingenii, & continua novitatum prurigine incitati, ac ventosa Sapientia Carnis inflati, ea scripserunt, docuerunt, & evulgarunt, quæ plurimorum manibus avide teruntur, & maximo cum pacis, unitatis, & Disciplinæ Ecclesiasticæ detrimento fere omnium linguis audacissime prædicantur. Quod si tantam perniciem merito lugemus in Provinciis a Germania disjunctis, quantam timemus factam esse stragem ipsis in locis, in quibus ea nata contagio est, adolevit, vires sumpsit, ac retusa Theologorum scriptis, superbum iterum, tertiò, ac sæpius extulit Caput, interire parata in Auctoribus, non resipiscere, ut semper vivat in Alumnis.

Quæ omnia cum ea, qua par est, attentione expendimus, quemadmodum muneris, quod Tibi commendamus, gravitatem ostendunt,

& dif-

& difficultatem; sic multam, quam in Te uno, tuaque Virtute repositam habemus fiduciam, satis demonstrant. *Sollicite igitur cura* (suavissima Pauli verba tecum usurpamus) *Sollicite cura Te ipsum probabilem exhibere Deo Operarium, inconfusibilem, recte tractantem Verbum veritatis* (a). Hoc primum sit, atque præcipuum; Deinde *magis operando, quam loquendo proficies, quia major est Splendor Operis, quam sermonis.* (b) *Argue, obsecra, increpa*, semper tamen *in omni patientia, & doctrina*; (c) ut in omni tua actione illa supereminеat Caritas, *quæ divisa jungit, & conjuncta custodit, humilia sine timore subrigit, erecta sine dejectione submittit.* (d) *Ab infantia Sacras Litteras nosti, quæ Te possunt instruere ad salutem per Fidem, quæ est in Christo Jesu.* (e) Hisce ergo utere tamquam quotidiano Cibo; *est enim utilis omnis Scriptura divinitus inspirata ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in justitia, ut perfectus sit Homo Dei, ad omne opus bonum instructus.* (f) Numquam quæras, quod utile Tibi est, *sed quod multis, ut salvi fiant*; (g) tum ne *vituperetur Ministerium Nostrum*,

(a) II. ad Timoth. II. 15.
(b) S. Bruno Asten. in Matth. num. 12.
(c) II. ad Timoth. IV. 2.
(d) S. Greg. M. Epist. 47: lib. 2.
(e) II. ad Timoth. III. 15.
(f) ibid. III. 16. 17.
(g) I. ad Corinth. X. 33.

strum, (a) tum ut fidelis inveniaris dispensator Mysteriorum Dei. *Os Nostrum patet ad Te*, Venerabilis Frater; (b) *Cor nostrum dilatatum est*; nec finis esset dicendi, quando non est finis amandi.

At quoniam vel ipsi multiplices Sacri Ritus, quos in hac tua Consecratione hactenus adhibuimus, angustos Nobis faciunt dicendi terminos, illud, Venerabilis Frater, mente repositum habeto: Nobis id animo firmissime esse constitutum, ut sint Nobis Administri, & Cooperatores in sollicitudine Ecclesiarum, quales voluit S. Bernardus Pontificis Coadjutores esse debere: *Qui* nempe *sint in judicio recti, in consilio providi, in jubendo discreti, in disponendo industrii, in agendo strenui, in loquendo modesti, in adversitate securi, in prosperitate devoti, in zelo sobrii, in misericordia non remissi, in otio non otiosi, in hospitio non dissoluti, in Convivio non effusi ... ubique, & in omnibus circumspecti ... Qui orandi studium gerant, & usum habeant, ac de omni re Orationi plus fidant, quam suæ industriæ vel labori ... Qui ad nos redeant fatigati quidem, sed non suffarcinati, simul & gloriantes non quod curiosa, seu pretiosa quæque Terrarum attulerint, sed quod reliquerint Pa-* *cem*

(a) II. ad Corinth. VI. 3. (b) ibid. VI. 11.

cem Regnis , Legem barbaris , Quietem Monasteriis , Ecclesiis Ordinem, Clericis Disciplinam, Deo Populum acceptabilem.(a)

Hujusmodi TE ESSE , Venerabilis Frater, non dubitamus ; PERMANSURUM maxime confidimus ; REVERSURUM autem ad Nos, ut meritorum laude onustum , sic Deo gratiorem, & Hominibus, ut sis gaudium , & Corona Nostra semper in Domino Jesu Christo. Amen.

(a) S. Bernardus de Consid. lib. IV. Cap. 4.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

PII PAPÆ VI.

LITERÆ IN FORMA BREVIS

QUIBUS

MOTU PROPRIO

Confirmantur omnia, & ſingula Privilegia Eminentiſſimi Epiſcopi Oſtienſis, & Veliternen. ſuper Privativâ ejus Jurisdictione in dictis Civitatibus tam in Civilibus, Criminalibus, & Æconomicis excluſivè ad quæcunque Tribunalia Urbis; etiam Congregationis ad Conſultanda Pontificiæ Ditionis negotia deſignatæ, & præcipuè reintegratur ejus Juriſdictio privativa ſuper Omnibus Æconomicis Communitatis Velitrarum excluſive ad Sacram Congregationem Boni Regimini.

ROMÆ, MDCCLXXV.

Ex Typographia Rev. Cameræ Apoſtolicæ.

PIUS PP. VI.

Ad Perpetuam rei memoriam.

UT primum nullis meritorum nostrorum suffragiis; sed Omnipotentis Dei benignitate ad Universa Ecclesiæ gubernacula admoti fuimus, statim animo perspeximus molestiarum, & procellarum moles, quæ in tam periculoso, difficilique navigationis cursu Nobis undique impenderent. Qua cogitatione deterriti propè animum abjecissemus, nisi infirmitatem Nostram jactavimus in Deum, qui imperat ventis, & mari ac repente fit tranquillitas magna. Mox edocti exemplo Jesu Christi, qui licet efficere posset unus omnia, quæ vellet, tamen Apostolos adjutores, administros, operarios adhibuit ad fundandam Ecclesiam, quam acquisivit Sanguine suo, & Nos multo magis in partem Apostolici muneris advocavimus Venerabiles Fratres Nostros Cardinales, ut Nobiscum sedeant in puppi, & præsto sint consilio, auctoritate, fide, quorum benevolentiæ debere Nos plurimum nemo ignorat, & Nos præferimus. Ipsi enim Nobis, licet non multo antea in eorum Collegium cooptati fueramus, tamen clavum Christianæ Reipublicæ, & tantarum rerum administrationem tradere non dubitarunt. Quæ tamen suffragiorum pulcherrima significatio, ut in ipsis vehementiùs quoddam caritatis studium inflammare debet ad adjuvandam imbecillitatem Nostram, ita in Nobis gratam

recordationem excitat adeo, ut nullam elabi occasionem patiamur, quin paterno affectu, & Pontificia liberalitate benemeritos de Nobis Venerabiles Fratres Nostros prosequamur, ut quæcumque illis utilia, atque honorifica esse dignoscuntur, libentissimè deferamus. Quos inter cum Nobis Episcopalis muneris necessitudine conjunctiores sint Cardinales Episcopi, quos Suburbicarios vocant, & præsertim Episcopus Ostiensis, & Veliternensis, qui plerumque Decanus Sacri Collegii solet esse, æquitas postulat, ut majorem quamdam rationem habeamus ejus dignitatis, quam ad totius amplissimi Collegii splendorem, decus, existimationemque redundare intelleximus. Is enim ex omni temporis vetustate hàbet prærogativam sanè illustrem consecrandi, coronandique Romanum electum Pontificem, ut mirum videri non debeat, si Pontifices amplioribus illum Privilegiis quasi certatim cumulaverint, & eidem præsertim Civitatis Veliternæ dominatum etiam temporalem, omnimodamque illius jurisdictionem quasi dono attribuerint. Sed Nos legendo comperimus, non eamdem omni tempore hujus Privilegii vim, ac statum mansisse, sive quod Episcopus Ostiensis, & Veliternus de ea diligentia, constantiaque, qua jus illud defendi oportebat, remiserit; sivè quod nonnulli Magistratus, qui quod aliis conceditur tamquam sibi ereptum dolent, idem Privilegium evertere conati sunt. Primum itaque Franciscus Cardinalis Pisanus eo Privilegio uti negligenter desiit; sed non multo post Cardinalis Johannes Moronus honorificentissimis a Sancto Pio PP. V. literis die XVIII. Julii Anno MDLXVI. in antiquam possessionem restitutus est. At contra Sixtus PP. V. Anno MDLXXXIX. post mortem Alexandri Cardinalis Farnesii Jus temporale a spirituali prorsus abscidit, Cameræque Apostolicæ in perpetuum addixit; sed idem Sixtus V. quasi facti pœniteret, quod toti Collegio nimis iniuriosum videbatur, integram, & omnimodam Jurisdictionem, administrationem, & regimen temporale reservatum voluit ad triennium Johanni Cardinali Serbellonio Decano simul & Episcopo Veliterno, eique liberam facultatem attribuit cognoscendi privativè omnes, & quascumque Causas Civiles, Criminales meras, ac mixtas inter quascumque Personas quavis dignitate fulgentes tam in Curia, quam extra in quibuscumque instantiis eo planè modo,

quo

quo usi fuerant, utique sui voluere Decessores. Jam verò imminutam Episcopi Ostiensis, & Veliterni dignitatem restituit Gregogorius PP. XIV. qui anno MDXCI. die XXIII. Martii eidem Episcopo Sacri Collegii Decano pro tempore existenti Velitrarum regimen, & Jurisdictionem temporalem commisit, & Motu proprio memoratam abscissionem, & Cameræ Apostolicæ addictionem, Sixtique Prædecessoris literas revocavit. Qui etiam Kalenlendis Maii ejusdem anni ad Alphonsum Cardinalem Gesualdum literas dedit, quibus Sancti Pii V. Privilegium confirmavit, præmissa instauravit, & ad utramque Ostiensem, & Veliternam Civitates extendit. Cæteris Prædecessoribus nostris, qui Gregorium subsequuti sunt, nihil fuit antiquius, atque solemnius, quam rata, firmaque ejusmodi habere Prviilegia. Quippe Innocentius PP. IX. duorum mensium Pontifex dicto anno MDXCI. mense Decembri Gregorii literas: easdemque ter confirmavit anno MDXCII. Clemens PP. VIII., bis ante, die nimirum XXII. Februarii semel post editam XVIII. Kalendas Augusti Constitutionem de bono regimine, die nempe XII. Septembris cum privilegiis Pauli II., & IV., & Sancti Pii V. relato integro dicti Gregorii literarum tenore. Paulus idem PP. V., qui Congregationi Boni Regiminis formam tribuit, anno MDCXV.. XIX. Septembris Privilegia Pauli II., IV., Sancti Pii V., Gregorii XIV., & Clementis VIII. literis suis firmissimè roboravit. Id ipsum præstitere Urbanus PP. VIII. anno MDCXXIII. XII. Novembris. Innocentius PP. X. anno MDCXLVI. XXIII. Aprilis. Alexander PP. VII. anno MDCLXVI. III. Septembris. Innocentius PP. XII, anno MDCXCV. XXII. Novembris. Clemens PP. XI. anno MDCC. XVIII. Decembris. Ac demùm Benedictus PP. XIV. (cujus recordatio gratissima nobis, ac suavissima semper esse solet, quod idem nos inter suos Familiares summa benignitate asciverit, tantique Pontificis commendatione, ac præclaro judicio primus nobis patefactus est aditus ad capessendam Rempublicam). Is igitur in sua Constitutione: *Quantum ad procurandam*: edita XV. Februarii anno MDCCXLII. §. XXVI. disertissime testatus est, se nullum inferre velle detrimentum facultatibus S. R. E. Cardinalis Sacri Collegii Decani nunc, & pro tempore existentis ratione Ostiensis, & Veliternæ Ecclesiarum. At Clementis VIII. Constitutio illa, modo quam nominavimus, causa,

& origo fuit dissentionum omnium, & litium, quibus majorem in modum oppugnata fuit Cardinalis Decani jurisdictio a duabus præsertim Congregationibus, quarum altèra ad consultanda Pontificiæ Ditionis negotia designata dicitur, altera Boni Regiminis. Et prima quidem, quo tempore Thomas Rufus, quem honoris causa nominamus, Cardinalis Decanus erat, & simul Episcopus Ostiensis, & Veliternus, non dubitavit palam illi, & imperiosè denuntiare, ut transmitteret quosdam criminum Processus. At Cardinalis libero, & recto animo præcisè negavit. Sed cùm Pontifex id tùm oportere per literas Cardinalis Secretarii Status declarasset, Pontifici imperanti paruit, præterea nemini. Altera autem Congregatio literas dedit; edicta vulgavit: Tabellas Datiorum Communis sibi transmittendas edixit, accepit, rexit, auxit, & minuit. Hæc vulnera Cardinalis Decani jurisdictioni inflicta sunt ab Administris Congregationis Boni Regiminis, qui præcipue dedicisse videbantur litigandi rationem, & vias. Etenim preces datæ sunt rec. mem. Clementi PP. XIII. Prædecessori nostro, & Principi in nos munificentissimo, a quo impetrata fuit, atque inde Decreta particularis S. R. E. Cardinalium Congregatio, una cum suo Auditore, qui esset a Secretis; cui præcidendæ contentionis super jurisdictionem causis, & negotiis Communitatis Velitrarum summa potestas esset. Lis diù protracta est usque ad Prædecessorem fa: mem: Clementem PP. XIV., quo Pontifice, propositum fuit in eadem Congregatione die XXII. Februarii anno MDCCLXXII. dubium: *An, & de cujus Jurisdictione constet in causis, & negotiis Communitatis Velitrarum?* Eaque causa, quæ æconomicè potiùs, ut ajunt, definiri debuisset, tam vehementer pertractata est contra Sacri Collegii Decanum, ut tacita ferè omnium opinione minùs fuerit comprobata. Attamen Causæ cecidit Cardinalis Decanus, pronuntiatumque fuit Decretum illud: *Constare de Jurisdictione Sacræ Congregationis Boni Regiminis ad formam Constitutionum Apostolicarum*. Decretum consequuta est sententia, quæ vulgata fuit XIII. Julii dicti anni. Quæ tamen Congregationis sententia non ita circumspecta fuit, ut spes omnis Cardinali Decano præcideretur suum aliquando jus recuperandi. Molestè tulerunt Cardinales plerique omnes, in ea Causa dijudicanda summum jus nimis diligenter exquisitum fuisse, non adhibitam æquitatem illam

illam, quæ legum semper & moderatrix, & emendatrix fuit, cujus æquitatis ea præsertim vis erat in causa ista, ut habenda esset ratio dignitatis. Et quidem ipse Prædecessor noster fa: mem: Clemens XIV. Decretum antedictum quodammodo minus probasse visus est, ut confestim Auditori suo præceperit, moneri Fridericum Cardinalem Lantem Congregationis Boni Regiminis Præfectum, suam esse mentem, quoad Carolus Albertus Guidobonus Cardinalis Cavalchinus Episcopus, & Decanus vitam ageret, nil prorsus de antiqua sua jurisdictione circa temporale suarum Civitatum regimen esse immutandum, sed ad obitum usque omnia sarta tecta servanda, editis resolutione, & sententia non obstantibus. At post Cardinalis Cavalchini obitum, Ven. Fratres nostri Johannes Franciscus Episc. Portuensis Card. Albanus Decanus, tum Henricus Benedictus Episcopus Tusculanus Cardinalis Eboracensis Sub-Decanus, quibus id jus erat, Ostiensem, & Veliternam Ecclesias antiquissima jurisdictione, ac suis ornamentis spoliatas, ac veluti deformatas optare, atque accipere noluerunt. Ad ipsas tamen studio quodam curandi majoris boni permotus ascendit Venerabilis Frater noster Fabritius Cardinalis Serbellonius tunc Episcopus Albanensis, ad quem Prædecessoris nostri jussu a memorato Pontificis Auditore pariter datæ sunt Literæ, quibus ei potestas facta est, liberam exercendi jurisdictionem in iis, quæ pertinent ad annonam frumentariam, & oleariam Communitatis Velitrarum, nec non Furnos Annonæ addictos, & pecuniam, sive arcam ipsius Annonæ. Atque hæc mandata, præscriptaque sunt, quamvis ex sententia dictæ Congregationis particularis Annonæ Veliternæ cura ad Congregationem Boni Regiminis pertinere videretur. Non placuit tamen ipsi Congregationi, quæ tributam dicto Cardinali Serbellonio liberam memoratos Proventus administrandi facultatem quandoque turbare tentavit. Nos itaque omnibus hisce sedulo perpensis, & diligenter examinatis, considerantes, nulli re ipsa convenientius, quam Episcopo Ostiensi, & Veliterno plerumque Sacri Collegii Decano pro tempore existenti, regimen temporale, & œconomicam jurisdictionem earumdem Civitatum, & Districtuum, & Territoriorum Ostiensium, & Veliternorum committi posse; non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed Motu proprio

ex

ex certa scientia, ac de Apostolicæ Potestatis plenitudine Privilegia Prædecessorum nostrorum S. R. E. Cardinali Episcopo pro tempore existenti Ostiensi, & Veliterno ferè semper Decano, antea concessa adprobantes, confirmantes, & innovantes, quarum tenores pro expressis de verbo ad verbum hic haberi volumus, nimirum Pauli II., & IV., præcipue Sancti Pii V. concedentium facultatem Episcopo Ostiensi, & Veliterno pro tempore existenti, per se, vel per alios cognoscendi omnes, & singulas causas Incolarum Civitatis Veliternæ, tàm Civiles, quàm Criminales, atrocibus exceptis (quam tamen exceptionem omnino delemus, & abrogatam esse volumus, atque decernimus) in prima, & secunda in ipsa Civitate Veliterna, & in tertia instantia in Urbe: nec non aliorum Prædecessorum nostrorum Gregorii nempè XIV., qui revocavit dismembrationem factam a Prædecessore Sixto V., & applicationem regiminis, & jurisdictionis temporalis Cameræ Apostolicæ: Innocentii IX., Clementis VIII., Innocentii XII., Clementis XI., & Benedicti XIV. dismembrationem, & applicationem Jurisdictionis æconomicæ, & Regiminis temporalis Ostiensis, & Veliternæ Civitatum factam Congregationi Boni Regiminis vigore memoratarum resolutionis, & sententiæ Congregationis particularis designatæ a fel: rec: Clemente XIII., & coactæ sub fa: mem: Clemente XIV. Prædecessoribus nostris, diebus, & anno præfatis: & alia omnia, & singula potissimè præmissas resolutionem, & sententiam auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuo revocamus, cassamus, abolemus, annullamus, & irritamus; ac revocata, cassata, abolita, annullata, & irrita, nulliusque roboris, & momenti fuisse, & esse, nullique prorsus suffragari posse, seu debere, quamvis imposterum nova ederentur documenta, decernimus, & mandamus; quæ proindè haberi volumus, ac si nullo modo facta, ac lata fuissent, & emanassent. Easdemque Ecclesias Ostiensem, & Veliternam, earumque Episcopum, ad Regimen, & omnimodam Jurisdictionem temporalem, & æconomicam dictarum Civitatum, Districtuum, & Territoriorum cognoscendi omnes, & quascumque Causas Civiles, Criminales cùm potestate Gladii, & usque ad ultimum supplicium inclusivè, ac mixtas (nolumus vero quicquam pœnarum, quæ corporum afflictivæ sunt, in hac ipsa urbe executio-

ni

ni mandari) Cœterum semota quacumque facultate Congregationis ad consultanda Pontificiæ Ditionis negotia designatæ & in prima, & secunda in Civitate Veliterna, in tertia vero instantia in Urbe, cum omnibus, & singulis Arcibus, Fortalitiis, Palatiis, Hortis, omnibusque aliis Turribus, pertinentiis, adjacentiis, & annexis quibuscumque, prout Episcopus Ostiensis, & Veliternus ante dictam Constitutionem super Bono Regimine a san. mem. Clemente VIII., atque ante dismembrationem, & unionem vigore dictarum Resolutionis, & Sententiæ factam, gaudere, frui, possidere poterat, & jam ante dismembrationem, unionem, & incorporationem san. mem. Sixti V. revocatam a sa. mem. Gregorio XIV. ac in pristinum, & eum, in quo ante præmissa quomodolibet erant, statum reponimus, restituimus, & privativè omnino ad Congregationem Boni Regiminis, & alteram ad consultanda negotia Pontificiæ Ditionis designatam plenissimè redintegramus. Ita quidem, ut nunc, & pro tempore existens Episcopus Ostiensis, & Veliternus Regimen, omnimodam jurisdictionem temporalem, & æconomicam dictarum Civitatum, Districtuum, & Territoriorum, cum omnibus suis pristinis honoribus, omnibus Privilegiis, & facultatibus in omnibus, & per omnia gerere, & exercere possit, & debeat perinde ac si illa ab eisdem Ecclesiis dismembrata, & separata, ac dicta Cameræ & Cong. Boni Regiminis incorporata, applicata, & unita, ejusque Constitutio edita nunquam fuissent. Quin immo pro majori cautela prædicta omnia per præsentes innovamus, ac denuo Episcopo Ostiensi, & Veliterno concedimus, & indulgemus, & elargimur, atque ad utramque Ecclesiam Ostiensem, & Veliternam, earumque Civitates, Incolas, Populos, & Subditos similiter perpetuo extendimus, & privativè servari mandamus: Cæterum ad præfocanda, ac penitus elidenda semina omnia cujuscumque controversiæ, quæ suboriri posset circa Administrationem æconomicam Velitrarum, interdicimus ejusdem Communitatis, Hominibus quibusvis, ut ne audeant ullo pacto, ulloque prætextu confugere ad Congregationem Boni Regiminis, ejusque Administros, sub pœnis arbitrio præfati Cardinalis Episcopi infligendis; & vicissim Administris, & Officialibus supradictis mandamus, ut supplices eorum libellos, & instantias quascumque re-

iiciant,

iiciant, proposita iis, qui contra fecerint pœna privationis Officii, & aliis nostro, nostrorumque Successorum arbitrio infligendis. Quo circa Ministris, ejusdem Congregationis Boni Regiminis mandamus, ne imposterum eas, quas dicunt onerum, & collectarum sive Cameralium, sive Communitativarum Tabellas, & respectivè processus amplius exquirant, nec ad Urbem, & Congregationes ipsas transmitti postulent; sed, & acceptas existentes, & hactenus transmissas Tabellas post editam Constitutionem, & institutam Boni Regiminis Congregationem statim restitui, & consignàri Venerabili Fratri Nostro Fabritio S. R. E. Episcopo Ostiensi, & Veliterno Cardinali Serbellonio, districtè præcipimus; irritas, & inanes decernentes earum, eorumque ab initio fuisse transmissiones. Quod si aliquando contingat delictorum processus diligentiore putari dignos examine, volumus, nihil per Congregationem ad consultanda Pontificiæ ditionis negotia designatam Injussu Nostro, aut pro tempore existentis Romani Pontificis attentari, agique posse, sed Nobis, & Successoribus Nostris dumtaxat consultis expostulari, & Pontifice solum, & expresse jubente ad Urbem posse transmitti. Præterea in virtute Sanctæ Obedientiæ mandamus S. R. E. Cardinali Camerario, Cardinalibus Congregationum Boni Regiminis, & ad consultanda Pontificiæ ditionis negotia designatæ, Cameræ Nostræ Auditori Generali, Thesaurario, Palatii Nostri Præfecto, cæterisque omnibus Urbis Congregationibus, & Judicibus quibuscumque quacumque jurisdictione, dignitate etiam Cardinalitia decoratis, ne deinceps sine expresso oraculo Nostro, vel Successorum Nostrorum similibus literis patefacto, in regimen, jurisdictionem, & administrationem æconomicam hujusmodi se se quoquomodo intromittere audeant, seu præsumant, sed regimen, & omnimodam jurisdictionem temporalem, æconomicam administrationem, & omnia alia prædicta eidem Episcopo Ostiensi, & Veliterno pro tempore liberè, prout ante relatam editam Constitutionem super Bono Regimine, dismembrationem, unionem, & incorporationem extabant, dimittant, & relaxent, ita ut liceat dicto Episcopo regiminis, & omnimodæ Jurisdictionis temporalis, & æconomicæ administrationis, & aliorum præmissorum possessionem propria auctoritate, & vigore præsentium per se, vel per

alium

alium, seu alios apprehendere, & retinere, atque regimen hujusmodi Jurisdictionem, & Administrationem per se, vel per alium, seu alios regere, administrare, atque exercere: Constitutione fa. mem. Clementis VIII. Prædecessoris, & facultatibus Congregationis ad consultanda Pontificiæ ditionis negotia designatæ non obstantibus, quibus in hac parte, quatenus oporteat, expresse derogamus, & S. R. E. Cardinalem Episcopum Ostiensem, & Veliternum persæpe Decanum, veluti præcipuis Privilegiis insignitum haudquaquam comprehendere declaramus. Decernentes, eadem præmissa, & alia omnia, in supramemoratis Prædecessorum Nostrorum, & præsentibus Nostris literis contenta ab omnibus inviolabiliter perpetuis futuris temporibus observari, ac ita per quoscumque Judices, & Commissarios etiam ipsius Cameræ, & Palatii Apostolici causarum Auditores, S. R. E. Cardinales, etiam a Latere Legatos, Congregationes omnes, etiam illam Boni regiminis, illamque ad consultanda Pontificiæ Ditionis negotia designatam, sublata eis, eorumque cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate judicari, & definiri debere. Irritumque quoque, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate fulgente, etiam specialissima mentione digno scienter, vel ignoranter quomodolibet contigerit attentari. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii VIII. de una, & Concilii generalis de duabus Dietis: dummodo quis vigore præsentium ultra tres Dietas ad judicium non trahatur, ac aliis Apostolicis, ac Provincialibus, & Synodalibus Concilii editis specialibus, & generalibus Constitutionibus, & ordinationibus, Bulla Clementis PP. VIII. de bono regimine, resolutione, & Sententia a prædicta Congregatione particulari sub Decessore Clemente PP. XIV. vulgatis, Pii PP. IV. de registrandis, Regula Cancellariæ Nostræ Apostolicæ, de jure quæsito non tollendo, eo quod nec citata, nec audita fuerit Congregatio Boni Regiminis, facultatibus Congregationis ad consultanda Potificiæ Ditionis negotia designatæ, ac quibusvis aliis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, immemorabili centenariæ, & cujuscumque generis aliis generalibus, seu particularibus consuetudinibus; Privilegiis, indultis, literis Apostolicis prædictis Auditoribus, S. R. E. Cardinalibus

etiam

etiam a Latere Legatis, & Congregationibus ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum Derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis Decretis in genere, vel in ſpecie ex motu proprio, & ex certa ſcientia, ac alias quomodolibet etiam iteratis vicibus conceſſis, adprobatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis etiam ſi de illis, ac totis eorum tenoribus ſpecialis, ſpecifica, individua, & expreſsa mentio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſerentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſi habentes illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice dumtaxat, & pro præmiſſo tantummodò effectu in hiſce noſtris Literis expreſſo ſpecialiter, & expreſsè derogantes, cœteriſque contrariis quibuſcumque; ita ut nunquam, nulloque tempore liceat cuiquam præſentes noſtras Literas de ſubreptionis, vel obreptionis vitio inſimulare. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XVIII. Novembris MDCCLXXV. Pontificatus Noſtri Anno Primo.

I. Card. de Comitibus.

